

Kompetenskrav för personal inom hemtjänst

Ärendet

Inför socialnämndens sammanträde den 19 mars har nedanstående fråga inkommit från Anette Jellve (S):

På övriga frågor på nämnden på onsdag skulle jag vilja prata om kompetenskrav för personalen inom hemtjänsten.

Sammanställningen nedan är framtagen av socialförvaltningen och ger en överblick över de centrala kompetenskrav som ställs på personal inom hemtjänsten. Informationen är inhämtad från förfrågningsunderlaget upphandlingsdokument Valfrihet inom Danderyds kommun, resultat av avtalsuppföljning som genomförts 2025 samt information om proposition avseende språkrav inom äldreomsorgen.

Krav som ställs på utförare

Danderyds kommun kräver att personal inom hemtjänsten är personligt lämpliga och har en tydlig förståelse för uppdragets ansvar. Medarbetarna ska kunna bedöma kvaliteten i sitt arbete och veta när annan kompetens behöver involveras. De ska ha kunskap om den nationella värdegrunden för äldreomsorgen, äldres behov och hur åldrandet påverkar hälsa och funktion. Arbetet ska bedrivas förebyggande för att minska risk för olyckor, skador och brott, och personalen ska förstå hur fysisk aktivitet, kost och måltidsmiljö påverkar äldres välbefinnande.

Sedan 1 juli 2023 är undersköterska en skyddad yrkestitel. Enligt förfrågningsunderlaget som tagits fram av Danderyds kommun ska minst 60 procent av personalen vara undersköterskor. Övrig personal ska ha utbildning eller motsvarande kompetens inom vård och omsorg.

All personal ska behärska svenska på nivå B2 enligt GERS för att kunna kommunicera tydligt, dokumentera korrekt och använda relevant fackterminologi. Arbetsgivaren ansvarar för att nyanställda uppfyller språkkunskapskraven och att personalen erbjuds utbildning och handledning.¹

¹ Förfrågningsunderlag hemtjänst Danderyds kommun: dnr 2023/0125

Resultat av avtalsuppföljning inom hemtjänsten 2025

För att säkerställa att utförarna uppfyller kraven i förfrågningsunderlaget genomförs årligen avtalsuppföljningar. Under 2025 följde kommunen upp samtliga fyra hemtjänstutförare samt natt- och larmpatrullen i egen regi. Tre av utförarna uppfyllde kravet på minst 60 procent undersköterskor. De två som inte nådde målet hade 59 respektive 40 procent och har fått i uppdrag att ta fram en plan för hur kravet ska uppnås. Det kan vara genom att redovisa en kompetensförsörjningsplan där verksamheter beskriver när och hur de personer som inte i dagsläget är undersköterskor blir detta. Detta följs upp av socialnämnden.

När det gäller språklig kompetens uppfyllde tre av fem utförare kravet att alla medarbetare ska behärska svenska på en nivå som möjliggör korrekt kommunikation och dokumentation. De utförare som inte uppfyllde kravet ska upprätta en kompetensförsörjningsplan för att stärka den språkliga kompetensen. Dock visar uppföljningen att många utförare redan i dagsläget arbetar för att höja den språkliga kompetensen hos medarbetare genom att använda språktester vid rekrytering samt att de har utsedda språk- eller dokumentationsombud i verksamheten.

Språkkrav inom äldreomsorgen

Regeringen presenterade den 22 januari 2026 en proposition om språkkrav inom äldreomsorgen, med planerad ikraftträdande 1 juli 2026. Förslaget innebär att verksamheter inom socialtjänstens omsorg om äldre ska säkerställa att personal har tillräckliga kunskaper i svenska för att utföra sina arbetsuppgifter. Bedömningen ska utgå från GERS, där nivå B2 anges som riktlinje. Den anställde behöver inte uppfylla kravet vid anställningstillfället, men verksamheten ska ha en plan för hur språkkunskaperna ska utvecklas.²

GERS nivå B2 motsvarar en god och funktionell svenska som gör det möjligt för personal att klara sitt arbete självständigt. Det innebär att medarbetaren kan förstå både muntlig och skriftlig information, även när den är relativt komplex eller yrkesspecifik. Personen ska kunna uttrycka sig tydligt i samtal, ställa följdfrågor, ge instruktioner och föra vardagliga dialoger med brukare, anhöriga och kollegor. Nivån innebär också att personalen kan dokumentera korrekt, läsa och förstå genomförandeplaner och använda den fackterminologi som krävs i äldreomsorgen.

Detta krav finns i gällande förfrågningsunderlag som tagits fram av kommunen.

² Prop. 2025/26:93, Ett språkkrav inom äldreomsorgen

